

LGBT komiteen arbejder med lovgivning og rettigheder i relation til LGBT-personer og er partipolitisk uafhængig

CVR: 40636234
komiteen@komiteen.dk

komiteen.dk

Tina Thranesen
tina@thranesen.dk
Martin Iversen Christensen
iverchrist@gmail.com
Søren Laursen
soren@laursen.com

Facebook & Twitter: @lgbtkomiteen

Rigshospitalet
rigshospital.rigshospitalet@regionh.dk

Den 18. juni 2020

Vedr.: Fejl, unøjagtigheder og mangler i pjecer og informationssider om transforhold på Rigshospitalets hjemmeside

LGBT komiteen har bemærket, at der på Rigshospitalets hjemmeside er uploadet nye pjecer om transforhold.

LGBT komiteen bemærker, at det kan være utroligt vanskeligt at finde relevante pjecer og informationssider, da flere af dem nærmest er "skjult" dybt inde i forskellige menuer under forskellige afdelinger og klinikker.

LGBT komiteen anbefaler overordnet:

1. At der på Rigshospitalets hjemmeside laves en speciel oversigtsside med
  1. navnene på samtlige pjecer og informationssider om transforhold og hvilken afdeling eller klinik de enkelte pjecer og informationssider tilhører – eventuelt suppleret med korte beskrivelser, og
  2. at navnene gøres til link til pjecerne og informationssiderne hos de respektive afdelinger og klinikker.Det vil ikke medføre ændringer af de enkelte afdelinger og klinikkers menustrukturer, men gøre det let og overskueligt at finde relevante pjecer og informationssider.
2. At samtlige pjecer og informationssider forsynes med en dato, så det tydeligt fremgår, hvornår de er lavet.
3. At teksten "(pdf, åbner i nyt vindue)" ikke gøres til en del af link til pjecerne og informationssiderne.

LGBT komiteen har fundet fejl, unøjagtigheder og mangler i flere af pjecerne og informationssiderne om transforhold.

Herunder omtales de pjecer og informationssider, som indeholder fejl, unøjagtigheder eller mangler.

4. Fjernelse af skeden (transmænd)

Menupunkt med link til pjecen hos Gynækologisk afdeling:

<https://www.rigshospitalet.dk/afdelinger-og-klinikker/julianemarie/gynaekologisk-afdeling/undersogelse-og-behandling/Sider/pjecer-og-informationsmateriale.aspx#hormon>

Pjecen:

<https://publikationer.regionh.dk/pdf/full-22393/fjernelse-af-skeden-transmaend.pdf>

LGBT komiteen bemærker, at der fejlagtigt vises pjecen:

Behandling med kvindelige hormoner - information og vejledning

LGBT komiteen henstiller, at den rigtige pjece "Fjernelse af skeden (transmænd)" vises.

Da den rigtige pjece ikke vises, er det jo ikke muligt at vide, hvad den indeholder.

Men henset til titlen på pjecen, kan det formodes, at den ikke indeholder noget om tildannelse af en penis.

LGBT komiteen henstiller derfor, at der laves et afsnit derom, eller at der laves en særskilt pjece om tildannelse af en penis på transmænd.

5. Information vedrørende hormonbehandling med kvindelige kønshormoner eller andre kønsidentitetsforhold for transkvinder

Menupunkt med link til pjecen hos Gynækologisk afdeling:

[https://www.rigshospitalet.dk/afdelinger-og-klinikker/julianemarie/gynaekologisk-](https://www.rigshospitalet.dk/afdelinger-og-klinikker/julianemarie/gynaekologisk-afdeling/undersogelse-og-behandling/Sider/pjecer-og-informationsmateriale.aspx#hormon)

afdeling/undersoegelse-og-behandling/Sider/pjecer-og-informationsmateriale.aspx#hormon

Pjecen:

<https://publikationer.regionh.dk/pdf/full-21646/hormonbehandling-med-kvindelige-koenshormoner.pdf>

6. Information vedrørende hormonbehandling ved transkønnethed eller andre kønsidentitetsforhold for transmænd

Menupunkt med link til pjecen hos Gynækologisk afdeling:

<https://www.rigshospitalet.dk/afdelinger-og-klinikker/julianemarie/gynaekologisk-afdeling/undersoegelse-og-behandling/Sider/pjecer-og-informationsmateriale.aspx>

Pjecen:

<https://publikationer.regionh.dk/pdf/full-21647/hormonbehandling-med-mandlige-koenshormoner.pdf>

LGBT komiteen bemærker, at der i pjecerne nævnt herover under pkt. 7 og 8 i begge tilfælde under afsnittet "Kontrolbesøg" står:

... I nogen tilfælde kan kontrollen overtages af egen læge eller en speciallæge.

LGBT komiteen finder, at ordlyden giver indtryk af, at det kun er helt undtagelsesvis, at kontrollen kan overtages af egen læge eller en speciallæge.

LGBT komiteen pointerer, at der i Sundhedsstyrelsens vejledning "Sundhedsfaglig hjælp ved kønsidentitetsforhold" under punkt: 7.2. Krav til igangsættelse af behandling, i 3. afsnit står:

Ud fra det fastlagte opfølgingsprogram kan vedligeholdelsesbehandlingen og kontrol eller dele af denne – ud fra en konkret og individuel vurdering ved den behandlingsansvarlige speciallæge ved MDT – varetages på lokalt sygehus, i speciallægepraksis eller hos egen læge ('shared care'). ...

<https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2018/Kønsidentitetsforhold/Vejledning-om-sundhedsfaglig-hjælp-ved-kønsidentitetsforhold.ashx>

Da vi selv var til stede ved drøftelserne om udformningen af vejledningen under ledelse af Sundhedsstyrelsens direktør, Søren Brostrøm, ved vi, at det ikke var "I nogle tilfælde", at kontrollen kan overtages af egen læge eller en speciallæge, men at intentionen var, at det som en selvfølge kunne ske, hvis transpersonen ønskede det, og MDT (Multidisciplinært team) ikke havde saglige grunde til at modsætte sig ønsket.

LGBT komiteen henstiller derfor, at pjecernes tekst "I nogen tilfælde kan kontrollen overtages af egen læge eller en speciallæge" ændres, så den bliver i overensstemmelse med Sundhedsstyrelsens vejledning og dens intentioner.

LGBT komiteen foreslår følgende formulering:

Såfremt det ønskes, kan kontrollen overtages af egen læge eller en speciallæge, såfremt det multidisciplinære team (MDT) ikke har saglige grunde til at modsætte sig ønsket.

7. Information om kønsskifteoperation fra mand til kvinde

Menupunkt med link til pjecen hos Klinik for Plastikkirurgi og Brandsårsbehandling:

<https://www.rigshospitalet.dk/afdelinger-og-klinikker/hovedorto/plast-brand/undersoegelse-og-behandling/Sider/Patientpjeser.aspx>

Pjecen:

<https://publikationer.regionh.dk/pdf/full-13238/information-om-koensskifteoperation-fra-mand-til-kvinde.pdf>

LGBT komiteen konstaterer, at beskrivelsen vedrører nedre kønskorrigerende operation og henstiller,

1. at titlen ændres til:
Information om nedre kønskorrigerende operation fra kvinde til mand,
2. at ordet "kønsskifteoperation" i underoverskriften, ændres til:
"kønskorrigerende operation", og
3. at der tilføjes et indledende afsnit med en kort beskrivelse af, hvad operationen går ud på.

8. Information om KØNSUBEHAG, TRANSKØNNETHED OG KØNSIDENTITET hos børn og unge

Link til omtale af pjecen hos Region Hovedstadens psykiske hospital:

<https://www.psykiatri-regionh.dk/undersogelse-og-behandling/Patientinformation/Til-boern-og-unge/Sider/default.aspx>

Omtale af pjecen hos Region Hovedstadens psykiske hospital:

<https://www.psykiatri-regionh.dk/undersogelse-og-behandling/Patientinformation/Til-boern-og-unge/Sider/Transkonnethed-og-konsidentitet-hos-børn-og-unge.aspx>

Pjecen:

<https://publikationer.regionh.dk/pdf/full-15406/information-om-koensubehag-transkoennethed-og-koensidentitet-hos-boern-og-unge.pdf>

1. Side 4 under "Lovgivning":

Udredning, observation og behandling følger Sundhedsstyrelsens

Vejledning om udredning og behandling af transkønnede.

Se:

<https://www.sst.dk/da/nyheder/2015/fagligvejledning-om-behandling-af-transkoennede-og>

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=167172>

LGBT komiteens bemærkning:

- Titlen på den anførte vejledning hos Sundhedsstyrelsen er titlen på en forældet (historisk) udgave. Den gældende vejledning blev udgivet den 16. august 2018 og dermed før pjecen og hedder:
Sundhedsfaglig hjælp ved kønsidentitetsforhold
- Den anførte URL til Sundhedsstyrelsen er død (Siden blev ikke fundet). Den gældende vejledning hos Sundhedsstyrelsen:
<https://www.sst.dk/-/media/Udgivelser/2018/Konsidentitetsforhold/Vejledning-om-sundhedsfaglig-hjælp-ved-konsidentitetsforhold.ashx>
- Den anførte URL til Retsinformation viser en forældet (historisk) vejledning. Den gældende vejledning hos Retsinformation:
<https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2019/9060>

2. Side 10 under "LINKS TIL ANDRE ORGANISATIONER, HVOR DU KAN SØGE VIDEN OG STØTTE"

LGBT komiteens bemærkning:

- Der er anført navn og url til centrene for kønsidentitet på Rigshospitalet og i Aalborg. Der er oprettet et Center for Kønsidentitet under Universitetshospitalet i Odense. Det fremgår dog ikke af hospitalets hjemmeside, men bør vel alligevel omtales.
- LGBT Danmark har skiftet navn til: LGBT+ Danmark.

9. Henvisninger vedrørende kønsidentitetsforhold

Der findes to forskellige henvisningssider

1. Henvisningen hos Sexologisk Klinik

<https://www.psykiatri-regionh.dk/centre-og-social-tilbud/Psykiatriske-centre/Psykiatrisk-Center-Koebenhavn/Undersogelse-og-behandling/Sexologisk-Klinik/Sider/default.aspx>

Under afsnittet "Information til henvisere" anføres som prik 2:

- Læs om visitation til Center for Kønsidentitet af personer med kønsidentitetsforhold:
Visitation for kønsidentitet

Teksten "Visitation for kønsidentitet" er et link til informationssiden.

Informationssiden:

Henvisning af personer med kønsidentitetsforhold

https://www.psykiatri-regionh.dk/centre-og-social-tilbud/Psykiatriske-centre/Psykiatrisk-Center-Koebenhavn/Undersogelse-og-behandling/Documents/Visitation%20for%20Konsidentitet_februar%202019.pdf

2. Henvisningen hos Center for Kønsidentitet

Henvi sning

Henvi sning til Center for Kønsidentitet sker gennem egen læge

<https://www.rigshospitalet.dk/afdelinger-og-klinikker/julianemarie/center-for-koensidentitet/om-centret/Sider/henvi sning.aspx>

I begge informationssider står der bl.a.:

Udredning og behandling varetages i henhold til Sundhedsstyrelsens vejledning, og vil oftest være således

- Rådgivning af forældre hvis barnet endnu ikke er i pubertetsudvikling
- Rådgivning, udredning, observation og behandling af unge i pubertet.

LGBT komiteen gør opmærksom på, at Sundhedsstyrelsens vejledning ”Sundhedsfaglig hjælp ved kønsidentitetsforhold” ikke indeholder bestemmelser om, at personer under 18 år skal være i pubertet, før der kan gives rådgivning m.v.

<https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=206531>

LGBT komiteen henstiller derfor,

1. at de to punkter slettes og erstattes af mere fyldestgørende og korrekte informationer, og
2. at der laves én fælles henvisningsside, som der linkes til hos Sexologisk Klinik og hos Center for kønsidentitet.

10. Information om TRANSKØNNETHED OG KØNSIDENTITET hos børn og unge

På siden om Sexologisk Klinik er der under afsnittet ”Kønsidentitetsforhold” og under ”Patientinformation” link til pjecen.

<https://www.psykiatri-regionh.dk/centre-og-social-tilbud/Psykiatriske-centre/Psykiatrisk-Center-Koebenhavn/Undersoegelse-og-behandling/Sexologisk-Klinik/Sider/default.aspx>

Pjecen

https://www.psykiatri-regionh.dk/centre-og-social-tilbud/Psykiatriske-centre/Psykiatrisk-Center-Koebenhavn/Undersoegelse-og-behandling/Documents/Transk%C3%B8nnethed_b%C3%B8rn_unge.pdf

LGBT komiteen bemærker, at pjecen er en forældet udgave.

LGBT komiteen henstiller, at linket rettes, så der linkes til den nyeste udgave:

Information om KØNSUBEHAG, TRANSKØNNETHED OG KØNSIDENTITET hos børn og unge

<https://publikationer.regionh.dk/pdf/full-15406/information-om-koensubehag-transkoennethed-og-koensidentitet-hos-boern-og-unge.pdf>

11. Patientvejledninger

Omtale af og link til informationssiden:

<https://www.rigshospitalet.dk/afdelinger-og-klinikker/julianemarie/center-for-koensidentitet/behandling-og-patientforloeb/Sider/default.aspx>

Informationssiden:

<https://www.rigshospitalet.dk/afdelinger-og-klinikker/julianemarie/center-for-koensidentitet/behandling-og-patientforloeb/Sider/patientvejledninger.aspx>

Siden indeholder teksten:

Patientvejledninger

På denne side har vi samlet alle de patientvejledninger, vi bruger og henviser til i CKI.

LGBT komiteen bemærker, siden ikke indeholder nogen vejledninger.

12. Juridiske forhold omkring kønsskifte

Omtale af og link til informationssiden:

<https://www.rigshospitalet.dk/afdelinger-og-klinikker/julianemarie/center-for-koensidentitet/behandling-og-patientforloeb/Sider/default.aspx>

Informationssiden:

<https://www.rigshospitalet.dk/afdelinger-og-klinikker/julianemarie/center-for-koensidentitet/behandling-og-patientforloeb/Sider/juridiske-forhold-omkring-koensskifte.aspx>

Punktet:

Navneskifte uden at skifte CPR-nr.

Du kan skifte navn uden at skifte CPR-nr. men dette kræver en erklæring fra CKI og en ansøgning til Statsamtet. Læs mere på Sundhedsstyrelsens hjemmeside herom:

<https://www.sst.dk/da/sundhed-og-livsstil/koensidentitet/juridisk-koensskifte-og-navneaendring>.

LGBT komiteen bemærker,

1. at siden, der linkes til, ikke findes hos Sundhedsstyrelsen,
2. at statsamterne er nedlagt, og
3. at teksten i øvrigt ikke er særlig oplysende.

LGBT komiteen foreslår følgende formulering af afsnittet:

Navneskift uden juridisk kønsskifte (uden at skifte CPR: nr.)

Det er muligt at skifte til et navn, der betegner det modsatte køn, uden at få juridisk kønsskifte (skifte CPR-nr.).

Ansøgningen om navneændringen indgiver du til personregisterføreren, der videresender ansøgningen til Familieretshuset, som indhenter en udtalelse fra CKI om, hvorvidt du er transseksuel eller ganske må ligestilles hermed.

Kan ansøgningen imødekommes, indfører Familieretshuset ændringen i CPR med advis til personregisterføreren.

<https://www.retsinformation.dk/eli/retsinfo/2020/9393>

13. Stemmetræning

Omtale af og link til informationssiden:

<https://www.rigshospitalet.dk/afdelinger-og-klinikker/julianemarie/center-for-koensidentitet/behandling-og-patientforloeb/Sider/default.aspx>

Informationssiden:

<https://www.rigshospitalet.dk/afdelinger-og-klinikker/julianemarie/center-for-koensidentitet/behandling-og-patientforloeb/Sider/stemmetraening.aspx>

LGBT komiteen bemærker, at uagtet der på informationssiden står "får du mulighed for", "Hvordan bliver man henvist" og "er det CSV, der ansøger din kommune om at tildele dig et forløb", så er det LGBT komiteens erfaring, at informationerne samlet giver indtryk af, at kommunerne har pligt til at betale for stemmetræningen, hvilket ikke er tilfældet.

LGBT komiteen anbefaler, at der i afsnittet "Hvordan bliver man henvist" tilføjes følgende tekst:

Det er din kommune, som bestemmer, om de vil yde tilskud til din undervisning i stemmetræning.

Hvis kommunen giver afslag, kan du klage over afslaget til Ankestyrelsen. Klagen skal du sende til din kommune, som, hvis de ikke omgør deres afslag, videresender klagen til Ankestyrelsen.

Selv om du får afslag, kan du stadig få undervisning i stemmetræning, hvis du selv betaler for undervisningen.

Med venlig hilsen

LGBT komiteen

Søren Laursen

Tina Thranesen
tina@thranesen.dk